

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 23. marts 2023

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om, at dansk politi skal kunne bruge genetisk slægtsforskning i efterforskning af drab og grov personfarlig kriminalitet

(borgerforslag)

[af Leif Lahn Jensen (S), Lars Christian Lilleholt (V), Henrik Frandsen (M), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Peter Skaarup (DD), Ole Birk Olesen (LA), Mai Mercado (KF), Peder Hvelplund (EL), Martin Lidegaard (RV), Helene Liliendahl Brydenscholt (ALT), Peter Seier Christensen (NB), Peter Kofod (DF) og Aaja Chemnitz (IA)]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, M, SF, DD, LA, DF, SIU, IA og SP) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (EL og ALT) vil ved 2. (sidste) behandling hverken stemme for eller imod beslutningsforslaget.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Nye Borgerlige og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Socialistisk Folkeparti

Socialistisk Folkeparti støtter borgerforslaget om, at dansk politi skal kunne bruge genetisk slægtsforskning i efterforskning af drab og grov personfarlig kriminalitet.

SF finder, at forslaget er fint afvejet i forhold til retssikkerhed og politiets mulighed for at kunne efterforske. Forslaget er således reserveret til særlig alvorlige sagstyper som drab, voldtægt og terror. Det vil samtidig bevirke, at man kan udpege de gerningspersoner, der ikke i forvejen er havnet i politiets søgelys på grund af anden kriminalitet, men også undgå at kaste mistanke på en lang række uskyldige, der ellers skulle igennem mundskrab for at levere dna, der kan af- eller bekræfte deres mulige involvering i grov kriminalitet.

SF synes, at forslaget er godt og rigtigt. For SF er ofrenes stilling helt central, og derfor er det vigtigt, at både ofre og pårørende ikke udsættes for unødigt lidelse, fordi den forbrydelse, de har været udsat for, forbliver uopklaret.

Vigtigt for retssikkerheden er også, at den genetiske slægtsforskning, som ved almindelig dna-undersøgelse, ikke bruges som fældende bevis i retten, men altid skal stå sammen med andre beviser.

SF er tilfreds med, at politiet kun kan benytte genetisk slægtsforskning, hvis der ligger en forudgående dommerkendelse og en begrundet mistanke om, at dna fra et gerningssted rent faktisk stammer fra gerningsmanden, og at politiet ikke selv har råderet over databasen og heller ikke kan tilgå andre oplysninger om dna-materialet som f.eks. om sundhed og helbred.

For SF er det ligeledes afgørende, at genetisk slægtsforskning alene kan benyttes på en måde, der fuldt respekterer grundlæggende menneskerettigheder, hensynet til privatlivet og beskyttelsen af de dybt personlige oplysninger, som en komplet genetisk profil udgør, og at mulighederne for at bruge det traditionelle dna-register skal være udtømt.

Danmarksdemokraterne

Danmarksdemokraternes medlemmer af udvalget mener, at det er vigtigt, at politiet har de redskaber, som de skal bruge, til at opklare kriminalitet. I forlængelse heraf mener DD, at det er en vigtig opgave, at der løbende holdes øje med nye efterforskningsmuligheder, der kan gavne politiet i deres arbejde.

På den baggrund er DD også positivt indstillet over for, at politiet fremover vil kunne bruge genetisk slægtsforsk-

ning, når de skal efterforske alvorlige forbrydelser som drab og grov personfarlig kriminalitet.

I dag er kriminalitet blevet endnu mere kompliceret at opklare. DD er overbeviste om, at genetisk slægtsforskning kan være afgørende, når der skal identificeres og findes frem til en eller flere gerningsmænd. Derfor mener DD også, at genetisk slægtsforskning skal kunne tages i brug så hurtigt som muligt, og DD vil på den baggrund opfordre regeringen til at fremsætte et lovforslag, så politiet senest den 1. januar 2024 vil kunne anvende genetisk slægtsforskning i deres efterforskning af sager, der omhandler drab og grov personfarlig kriminalitet.

Det Konservative Folkeparti

Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget er positive over for at lade politiet benytte genetisk slægtsforskning i forbindelse med opklaring af alvorlige former for kriminalitet.

KF anser politiets dna-register som et vigtigt værktøj i politiets efterforskningsarbejde, men med en tilladelse til også at kunne benytte genetisk slægtsforskning vil det forstærke politiets forudsætninger for at løse komplekse og alvorlige forbrydelser.

KF hæfter sig desuden ved, at genetisk slægtsforskning både kan bruges til opklaring af forbrydelser i fremtiden og til opklaring af uopklarede sager fra fortiden. En opklaring af sidstnævnte vil kunne give ro og afklaring til de berørte parter og mindske bunken af sager, som ligger på politiets bord.

På baggrund af ovenstående bemærkninger kan KF støtte beslutningsforslaget, så genetisk slægtsforskning hurtigst muligt bliver et tilgængeligt redskab for politiet i opklaring af sager.

Radikale Venstre

Radikale Venstre mener, at der skal tungtvejende grunde til helt at afskære politiet enkelte efterforskningsmetoder, særlig i sager, hvor brugen af efterforskningsmetoden reelt kan være eneste mulighed for at stoppe en gerningsmand, inden vedkommende kan begå yderligere drab, voldtægter, terrorangreb eller andet. RV er således tilhængere af, at politiet kan anvende indgribende foranstaltninger som f.eks. telefonaflytning, adgang til bolig, rumaflytning, sammenligning af dna, fingeraftryk osv. Det er dog i den forbindelse afgørende for RV, at der følger en række retsgarantier med, så vi sikrer retssikkerhed og undgår unødigt overvågning.

Det føler RV sig desværre ikke forsikret om i nærværende forslag. Selv om forslaget indeholder en række begrænsninger – f.eks. krav om dommerkendelse fra retten, krav

om begrundet mistanke om, at dna stammer fra gerningspersonen og kun anvendelse i særlige sager, herunder drab, voldtægt, terror og identificering af lig og jordiske rester, mener partiet, at det er et alt for vidtgående indgreb i den personlige frihed, og at forslaget ikke indeholder tilstrækkelige retsgarantier. Der er hverken taget stilling til, om – og i så fald hvordan – man vil indhente samtykke, og hvordan man vil indsamle og opbevare dna-data. Dertil kommer den mere principielle udfordring, at selv om den enkelte har givet samtykke til at dele sit eget dna, har familie og fjerne slægtninge ikke givet samtykke til, at deres slægts-dna opbevares og anvendes i straffesager.

På den baggrund afviser RV for nuværende forslaget, men vil ikke afvise, at partiet i fremtiden vil kunne støtte et lignende forslag, hvis der er fundet betryggende svar på de mange ubesvarede spørgsmål og skabt tilstrækkelige retsgarantier.

3. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 11. januar 2023 og var til 1. behandling den 9. februar 2023. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 3 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 6 bilag på beslutningsforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse om beslutningsforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputation, der mundtligt har redegjort for deres holdning til beslutningsforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 4 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

Bjørn Brandenborg (S) Fie Hækkerup (S) Frederik Vad (S) Kasper Sand Kjær (S) Rasmus Prehn (S) Rasmus Stoklund (S)

Trine Bramsen (S) Preben Bang Henriksen (V) Morten Dahlin (V) Jan E. Jørgensen (V) Henrik Rejnholt Andersen (M)

Nanna W. Gotfredsen (M) Aki-Matilda Høegh-Dam (SIU) Aaja Chemnitz (IA) Anna Falkenberg (SP)

Betina Kastbjerg (DD) Peter Skaarup (DD) Steffen Larsen (LA) fmd. Sólbjørg Jakobsen (LA) Mai Mercado (KF) nfmd.

Niels Flemming Hansen (KF) Mikkel Bjørn (DF) Peter Kofod (DF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF)

Lisbeth Bech-Nielsen (SF) Astrid Carøe (SF) Rosa Lund (EL) Zenia Stampe (RV) Torsten Gejl (ALT)

Nye Borgerlige og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	6
Moderaterne (M)	16	Nye Borgerlige (NB)	3
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Liberal Alliance (LA)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	7		